

КС
Бл. № КС-47
Дата 11.11.1998

ГЛАВЕН ПРОКУРОР
НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

София, 11 X 1998 г.

№ 1808/98.V.

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ТУК

Образуван К.З. № 32 / 98
Възлаган Топода и
Г-жа Златарева

12.11.98 г.

И С К А Н Е

от Главния прокурор
на Република България

ОТНОСНО: обявяване противоконституционността на чл.90а и чл.91а от
Закона за наследството /нови - ДВ, бр.60 от 1992 г./ в частта им,
отнасяща се до имоти, включени в трудовокооперативни
земеделски стопанства или в други образувани въз основа на
тях селскостопански организации

ГОСПОДА КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

С § 7 от Закона за изменение и допълнение на Закона за
наследството /обн. - ДВ, бр.60 от 1992 г./ е създаден нов чл.90а в ЗН, който
гласи: "Завещание и продажба на наследство, съставено и извършена след
одържавяване или включване в трудовокооперативни земеделски
стопанства или в други образувани въз основа на тях селскостопански
организации на имоти, собствеността върху които се възстановява, нямат

действие за тези имоти". С Решение № 4 от 27.II.1996 г. по к.д. № 32/95 г. на Конституционния съд /ДВ, бр.21 от 1996 г./ тази разпоредба е обявена за противоконституционна в частта, в която е предвидено, че завещание, съставено след включване в трудовокооперативни земеделски стопанства или други образувани въз основа на тях селскостопански организации на имоти на кооператори, собствеността върху които се възстановява по чл.10, ал.1 ЗСПЗЗ, няма действие за тези имоти.

С § 8 от ЗИДЗН /обн. - ДВ, бр.60 от 1992 г./ е създаден нов чл.91а в ЗН, който гласи: "При наследство, в което влизат имоти, одържавени или включени в трудовокооперативни земеделски стопанства или други образувани въз основа на тях селскостопански организации, собствеността върху които се възстановява, отказът от наследство, извършен след одържавяването, съответно включването на имотите, няма действие по отношение на тези имоти. Те се смятат за новооткрито наследство по смисъла на чл.1 от закона".

В частта й, която не е била предмет на Решение № 4 от 27.II.1996 г. по к.д. № 32/95 г. на Конституционния съд, и която се отнася до имоти, включени в трудовокооперативни земеделски стопанства или в други образувани въз основа на тях селскостопански организации /а именно досежно думите: "или включване в трудовокооперативни земеделски стопанства или други образувани въз основа на тях селскостопански организации"/, разпоредбата на чл.90а от ЗН противоречи на чл.17, ал.1 и 3 от Конституцията на Република България.

В частта й, която се отнася до имоти, включени в трудовокооперативни земеделски стопанства или в други образувани въз основа на тях селскостопански организации /а именно досежно думите: "или включени в трудовокооперативни земеделски стопанства или други образувани въз основа на тях селскостопански организации" и "съответно включването на имотите"/, разпоредбата на чл.91а от ЗН също противоречи на чл.17, ал.1 и 3 от Конституцията на Република България.

Съображенията за това са следните:

3.

По силата на ЗСПЗЗ се възстановяват правата на собствениците на земеделски земи, като в по-голямата част от случаите правото на собственост никога не е било загубвано, но собствениците обективно не са могли да упражняват правомощията си в пълен обем. В този смисъл многократно се е произнасял и Конституционният съд /вж. Реш. № 6/5.VI.1992 г. - ДВ, бр.90/92 г., Реш. № 12/8.VII.1993 г. - ДВ, бр.64/93 г., Реш. № 7/19.VI.1995 г. - ДВ, бр.59/95 г., Реш. № 8/19.VI.1995 г. - ДВ, бр. 59/95 г., Реш. № 4/27.II.1996 г. - ДВ, бр.21/96 г./-. Поради тази причина не само завещанията, но и продажбите на наследство, както и отказите от наследство, са произвели своето правно действие досежно всички имоти, съставляващи част от наследството към момента на откриването му. Приобретателите по извършените продажби на наследство, както и наследниците, чийто дял се е уголемил след отказа от наследство на някой от сънаследниците, са придобили своите вещни права по силата на посочените сделки, а правата им са възстановени по силата на самия закон с влизане в сила на измененията на чл.10 от ЗСПЗЗ, направени със ЗИДЗСПЗЗ /ДВ, бр.28/92 г./-. Накърняването на тези техни права противоречи на конституционно прогласената защита на частната собственост - чл.17, ал.1 и ал.3 от Конституцията.

Изложените съображения са относими не само към случаите, когато собствеността се възстановява по силата на чл.10, ал.1 от ЗСПЗЗ, но и към всички хипотези на възстановяване на собствеността, когато земите не са били одържавени /напр. по ал.4 и ал.6 от чл.10 на ЗСПЗЗ/, независимо дали става дума за имоти на кооператори или не.

В тази насока следва да се вземат предвид и мотивите на Конституционния съд към решение № 4 от 27.II.1996 г. по к.д. № 32 от 1995 г. /ДВ, бр.21 от 1996 г./-. Аргументите, изложени в това решение, са валидни не само за завещателните актове, но и за всички актове на разпореждане с имоти, включени в трудовокооперативни земеделски стопанства или в други образувани въз основа на тях селскостопански организации, които не са били одържавявани. За тези хипотези обаче съдът не е могъл да се произнесе, тъй като не е бил сезиран.

Поради изложеното и на основание чл.149, ал.1, т.2 и чл.150, ал.1 от Конституцията на Република България и чл.16 и чл.17, ал.1 от Закона за Конституционния съд отправям следното

И С К А Н Е :

ДА УСТАНОВИТЕ ПРОТИВОКОНСТИТУЦИОННОСТТА на :

Чл.90а от Закона за наследството /нов - ДВ, бр.60 от 1992 г./ в частта му, която не е била предмет на Решение № 4 от 27.II.1996 г. по к.д. № 32/95 г. на Конституционния съд, и която се отнася до имоти, включени в трудовокооперативни земеделски стопанства или в други образувани въз основа на тях селскостопански организации /а именно досежно думите: "или включване в трудовокооперативни земеделски стопанства или други образувани въз основа на тях селскостопански организации"/;

Чл.91а от Закона за наследството /нов - Дв, бр.60 от1992 г./ в частта му, която се отнася до имоти, включени в трудовокооперативни земеделски стопанства или в други образувани въз основа на тях селскостопански организации /а именно досежно думите: "или включени в трудовокооперативни земеделски стопанства или в други образувани въз основа на тях селскостопански органтизации" и "съответно включването на имотите"/.

ГЛАВЕН ПРОКУРОР

